

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

ANO XXXIII (27).

No. (stev.) 37

BUENOS AIRES
12. septembra 1974

Neomejena iznajdljivost

Koncem avgusta do začetka novembra, skozi dvanajst dni, je zasedala v Bukarešti svetovna demografska konferenca, katera je sklical Organizacija združenih narodov. Skrb zaradi naraščanja prebivalstva je tako prvič zbrala na takem mednarodnem forumu predstavnike 141 držav, ki so se posvetili izključno tem problemom. Na zasedanje je vsaka država podala svoj pogled na snov, položaj v svoji državi in končno tudi mnenje o načrtu, katerega so za debato na konferenci in za poznejšo izvedbo pripravili strokovnjaki Združenih narodov.

Razvoj konference je bil zanimiv, kajti delegati različnih narodov so zavzemali nasprotno položaje glede problema prebivalstva. Suhu povedano, so mnogi soglašali z enostavnim načrtom drastične omejitve rojstev, kot edina rešitev iz sedanja in bodeče zagate. Ta načrt so zagovarjali zlasti predstavniki razvitih držav. Takemu pojmovanju se je uprla nemajhna skupina zastopnikov latinskoameriških držav, pa tudi nekaterih azijskih. Med temi je bila v prvih vrstah Argentina, katere zastopstvo je predložilo in doseglo potrditev številnih sprememb v načrtu ZN. Teza teh držav je bila zlasti, da demografsko naraščanje in slediči problemi niso vzrok, marveč posledica nerazvoja. Prijsej pa je ta skupina naglašala, da ne more obstajati nek svetovni načrt glede omejitve prebivalstva, temveč da ima vsaka država pravico o tem odločati, kakor ji narekujejo njene posebne okoliščine. Na tem področju sta tako Argentina kot Brazil objavila, da imata namen z vsemi močmi podpirati naraščanje prebivalstva, da naselita svetje obširne in prazne predele.

Kakor so te spremembe, predložene originalnemu načrtu ZN bile potrjene z kaj majhno večino (43 proti 40, ostali so se vzdržali), tako pa je bil skoraj soglasno sprejet osnutek splošnega načrta. Med 141 državami je proti glasoval le predstavnik Vatikana. Osutek predvideva da naj države po svoji potrebi rešijo demografski problem z omejitvijo rojstev, za kar direktno ali indirektno potrjujejo vse metode: kemične ali fizične antikoncepcije, splave in sterilizacijo. Ob izglasovanju načrta si je vsaka država pripisovala zmagijo in slavo. Tako je npr. kitajski delegat izjavil, da je to „zmagu tretjega sveta“, kajti težak položaj nerazviti držav, ki imajo te probleme, povzročajo imperialistične velesile kot sta Sovjetska zveza in Združene države. S svoje strani pa je severnoameriški delegat dejal, da je načrt izvrsten in se prilagodi potrebam številnih držav. Nemačko je bilo ševeda zafrkljivih komentarjev, ko je delegat Svetega sedeža, kot celine izjema, glasoval proti osnutku.

Vendar tako zadržanje delegatov, ali pa posmeh v nekaterih predstavnikih svetovnega tiska (kot že ob prilikah papeške okrožnice *Humanae Vitae*) priča o njih nepoučnosti ali pa slabonamernosti. Cerkev ne obrača hrbet temu problemu človeštva, vendar se ne more strinjati z metodami, ki se ne skladajo z njenim naukom. Papež Pavel VI. je, ob zaključku konference v Bukarešti, komentiral: „Nekatere rešitve današnjim problemom izgleda kot da so namenjene da povzročijo bodoče zlo, namesto da bi zdravile sedanje bolezni. In sem spadajo npr. moreča ideja nekaterih krogov o novi revoluci, ali razvoj proizvodnje in prodaja orožja, ali pa nekateri nečloveški in nemoralni načrti za omejitev rojstev...“

Ta papeževa obsodba ni muhasta, kot ni prvič, da Cerkev obravnava ta problem. Celotni socialni nauki Cerkve sloni na trdih temeljih, katerih korenine segajo dva tisočletja nazaj, konkretno formulacije pa dolga dosegajoča. Prav v modernem času pa je že Janez XXIII., in sedaj še bolj konkretno Pavel VI opozarja na problem naraščanja prebivalstva. In ob tem stalno poudarja, da „rešitev ni v tem, da se pri govorji človeštva zmanjša število gostov, marveč poveča količina kruha.“ Papež ne zapira oči pred kruto resnico lako-

Samomori na Slovenskem „POKOPLJITE ME DOPOLDNE“ SLOVENCI SMO NA VRHU LESTVICE SAMOMORILCEV

Pod gornjimi naslovi je v ljubljanskem Delu z dne 10. avgusta časnikarica Barbara Goričar napisala pretresujoč članek o samomorih na Slovenskem. Res je, da je danes materializem razpasen po vsem svetu. A nikjer ni pripeljal do tako žalostnih posledic, kot prav med slovenskim narodom, v obliki dialektičnega materializma, ki je v povojni generaciji, pa odtej naprej v vseh, do sedanje mladine, ne-nehno ubijal čut za Resnico, Lepoto in Ljubezen. Drugod po svetu z vsemi močmi v sličnih primerih podpirajo tiste, ki skušajo nesrečenem pomagati iz poti samomora. Le v Sloveniji vztrajajo v svojem pogubnem delu. Še več, edini, ki bi lahko vrnili narodu čut za najvišje vrednote, za Resnico, Lepoto in Ljubezen, vrednote, ki rešujejo, morajo ostajati za cerkvenimi zidovi, zaprti po zakristijah. — Članek objavljam v celoti tak kot je izšel. Ob njem se bodo naši bralci gotovo zamislili v bridko usodo slovenskega naroda.

Uredništvo

Vole dajte mojim sinovom, vsakega enega. Krava pa naj gre za moje stroške. Ni me treba domov vlači. Vlecite me v mrtavušnico. Takole sem naocil domaćim, jaž, Slovenec, eden izmed tistih, ki se sami pokončujem, in tvorimo povprečen samomorilni koeficient 25 na 100.000 prebivalcev. Potem sem se obesil.

Suicidologija — hladna tujka, ki se je uveljavila kot samostojna znanstvena disciplina in tudi nov poklic, ki se ukvarja z znanstvenim in s človek-ljubnim raziskovanjem samomorov in samomorilnih poskusov in njihovim preprečevanjem.

Samomori na Slovenskem. Ali veste, ljudje moji, da tu prednjačim? Že smo izpodrinili Madžare, hlastamo po prvem mestu te najbolj grozljive, najbolj nerazumljive in najmanj spremjemljive lestvice. Samomori na Slovenskem. Ena izmed postavk takoimenovalnega slovenskega nacionalnega karakterja, kamor prištevamo: najvišji standard v Jugoslaviji, najmanj nepismenih, največjo stopnjo alkoholizma, najmanjšo nataliteto, največ prometnih nesreč in največ samomorov.

„Nazadnje mu je ostalo polno petriče lepote; razsul jo je na vse štiri strani, od štajerskih goric do strme tržaške obale ter od Triglavja do Gorjancev in je rekel: veseli ljudje bodo živel tu, pesem bo njih jezik in njih pesem bo vriskanje. Kakor je rekel, tako se je zgordilo. Božja sctev je pognala kai in je rodila. Vzrasla so nebesa pod Triglavom. Oko, ki jih ugleda, obstrmi pred tem čudom božjim in srce vztrpeče od same sladkosti, zakaj gore in poljane oznanjajo, da je bog ustvaril paradiž za domovino vselemu rodu, blagoslovjenemu pred vsemi drugimi.“

V nacionalnem karakterju, pravijo, smo depresivno usmerjeni. Najmanj ubojev zagrešimo Slovenci v Jugoslaviji. Zato pa marsikdo izmed nas v svoji neurejeni, kot s cunjam oveseni podzavesti tuhta, kako bi storil končno, kako bi opravil z življem, kako bi lahko stopil pred koščeno gospo in

te v nekaterih predelih sveta. Saj je že marca 1967, v zvezi z naraščanjem prebivalstva v „Populorum Progressio“ učil: „Državne oblasti imajo v svoji pristnosti vsekakor pravico, da posegajo v vprašanje s tem, da državljane primerno pouče o tem in izdajajo ustrezne ukrepe, seveda pa morajo biti v skladu z naravnim postavom in morajo spoštovati svobodo zakonice.“

Papež torej ne zanika pristnosti civilnih oblasti, a svari pred metodami s katerimi se Cerkev ne more strinjati. Saj je kmalu po izidu *Humanae Vitae*, ob začetku 2. latinskoameriške škofoske konference v Medellinu zatrjeval, da norma ki jo daje ta enciklika „ne predstavlja slepega dirjanja v prenaseljenosti (superpopulacion); niti ne zmanjša odgovornost ali svobodo zakonice, katerim ne prepoveduje omejitev rojstev v poštenosti in stvarnosti, niti ne zavrača dovoljenih metod ali razvoja v znanstvenih raziskovanjih.“

To idejo so povzeli tudi latinskoameriški škofje, to je predstavniki Cerkeve kontinenta, ki ima enega izmed naj-

ji z usti pesnika potožil: „Prijazna smrt, predolgo se ne mudi, ti ključ, ti vrata ti si srečna cesta...“

Agresivno dejanje zoper samega sebe

Dvajset letih (1950—1970) so se samomori na Slovenskem več kot povedjili. Pa ne samo to. Z leti njih število raste, veča se koeficient, ki je v poprečju 25, v letu 1962 pa je nameril 29, se pravi, da se je v tistem letu vsak tritoči Slovenc sam pokončal. Zagrešil je dejanje, ki ga psihiatri označujejo kot funkcijo bega, zapiranje oči pred realnostjo. Kot agresivno dejanje zoper samega sebe.

„Zame sta samo še žganje in Ljubljanca.“

Pogovor z dr. Janezom Pečarjem, direktorjem inštituta za kriminologijo pri pravni fakulteti v Ljubljani. Zajetna študija „Samomori na Slovenskem“, ki sta jo leta 1971 izdelala dr. Lev Milčinski in dr. Janez Pečar. Srbljivi potakti, zbrane v letih 1964—1968:

Med samomorilci je komaj petina žensk, največja pogostnost samomorov med poročenimi, kar zadeva starost pa so koeficienti najvišji med leti 50 do 59, dotedaj naraščajo, odslej upadajo.

Največ samomorov je v poletnem mesecih, najmanj v zimskih. Največ v sobotah in pondeljkih (zakaj tedaj pride pred oddihom ali po njem do hujših konfliktov v domaćem okolju, poleg pogledov na njegovo rojstno domovino ob Trstu. Uveljavil pa se je tudi kot arhitekta, ki je dal Buenos Airesu nekaj vidnih stavb (stadion Bo-

ca Junior, Abasto Once, itd.), pa kot slikar ovekovečil z akvareli zgodovinske prostore Capitala, kakor tudi argentinski pokrajino na severu in jugu, poleg pogledov na njegovo rojstno domovino ob Trstu. Uveljavil pa se je tudi kot argentinski pesnik in pisatelj. Njegovo delo je zaslužno za Argentinu. Ko daje njemu počastitev, jo daje tem tudi vsemu tistem kulturnemu delu, ki ga opravljajo med nami imigranti iz tujih dežel, ki pa so tu našli svojo novo domovino in novo področje svojega ustvarjalnega dela. Zato

obveščanje je najbolj razširjena oblika, čeprav ženske skačejo tudi v vodo ali pod vlak.

Z razmahom tehnik pa si samomorilci izmisljujejo tudi modernejše načine, na primer zadušitev z izpušnim plinom v garaži ali celo z divjo vožnjo z avtom. (Med prometnimi nesrečami je veliko nepojasnjene).

Samomorilci so zelo nagnjeni k alkoholizmu.

Največ samomorilcev je iz spodnjih socialnih slojev. Samomorilci po izobrazbi: na prvem mestu so tisti z osnovno šolo, na zadnjem z visoko. Pri poklicih stojijo na prvem mestu ru-

višjih porastkov prebivalstva. 6. septembra 1968 so na omenjeni konferenci v Medellinu objavili, med drugimi, dokument „O družini in demografiji“ v katerem na podlagi socialnega in pastoralnega nauka Cerkve priljubijo paževe napotke latinskoameriškim okoliščinam. V tem dokumentu med drugim zagotavlja: „Vsaka enostranska osvetlitev in vsaka simplistična rešitev tega problema je nepopolna in pravato zmotna.“ In papež sam stalno in ponovno poudarja da „razvoj je pravimo za mir.“ Razvoj ki predvideva blagostanje za vse ljudi. Razvoj, v katerem se razni fondi, določeni za izdelavo orodja, uporabijo za izkoriscanje naravnih dobrin v blagor vsemu človeštvu. Kot je Pavel VI večkrat zadržal: demografski problem ni katastrofa, marveč poziv k „neomejeni iznajdljivosti“ za pozitivno rešitev. Svetovni občinstvi, in med njimi tudi mnogi, ki se imajo za kristjane, pa „iznajdejo“ le antikoncepcije, splave, ali sterilizacijske metode. Pa posmeh vatikanskemu delegatu,

El Estado y la individualidad

En un reciente comentario, publicado en el diario „La Prensa“ de Buenos Aires, Jorge García Venturini analiza la expansión del estado y vierte entre otros, los siguientes conceptos:

“El estado, es como aquel Aleph borgeano, que sin poderse saber bien que era todas las cosas. Qué diferente esa concepción a aquella otra que dice que el estado es sólo una parte de la sociedad política —en frase de Maritain—, “un haz de instituciones” que gobiernan la sociedad, pero no la absorbe ni se superpone a ella, solo la sirve; y el mismo Maritain llega a decir que el estado ni siquiera es la “cabeza de la sociedad política”, porque no dirige todo el cuerpo ni éste se le subordina.

En esta concepción humanista, antitotalitaria, ni los individuos quedan absorbidos por la sociedad, ni la sociedad por el poder público, ni el poder público es patrimonio del “señor del feudo”. El hombre se asocia con sus semejantes pero sin perder su individualidad, la sociedad no queda dominada por el estado-poder (limitado en sus prerrogativas, función supletoria del estado), ni el estado-poder se identifica con el hombre fuerte o determinada camarilla adueñada del mismo.

Para plasmar esta idea del estado, y sus exactas relaciones con la sociedad y con los seres humanos que la integran, la tinta y la sangre escribieron páginas definitivas en el proceso de Occidente. Pero antiguas fuerzas irracionales —con distintos nombres pero idéntico signo— no ceden para imponer el despotismo, la arbitrariedad, la esclavitud. Si, como decía Nietzsche, “el estado es el más frío de los monstruos”, la condición humana es su víctima propiciatoria.”

Počastitev pok. arhitekta Sulčiča v buenosaireškem občinskem svetu

Mestna zbornica občine Buenos Airesa — Honorable Sala de los Representantes — je dne 3. sept. na svoji redni seji počastila spomin arh. Viktorija Sulčiča ob priliki obletnice njegove smrti. To je prvi primer, da je najvišji svet tega več milijonskega mesta počastil spomin kakega Slovencea. Niti Hrvat Mihanović pred desetletji ni bil deležen take počastitve. Pod predsedstvom Mariana Martinsa je mestna svetovalka ga. Blanca Cavo predlagala to počastitev (Homenaje) z močno podprt utemeljivijo. Uvodoma je naglašala kulturni prinos tujcev, imigrantov, v Argentinu, ki so prinesli v novo domovino svojo kulturno delavnost ter tako povečali s svojimi stvaritvami kulturno vrednost naše domovine. Tak primer je dal arh. Sulčič, katerega življepis je nato podala. V njem je podčrtala njegovo delo kot arhitekta, ki je dal Buenos Airesu nekaj vidnih stavb (stadion Bo-

ca Junior, Abasto Once, itd.), pa kot slikar ovekovečil z akvareli zgodovinske prostore Capitala, kakor tudi argentinski pokrajino na severu in jugu, poleg pogledov na njegovo rojstno domovino ob Trstu. Uveljavil pa se je tudi kot argentinski pesnik in pisatelj. Njegovo delo je zaslužno za Argentinu. Ko daje njemu počastitev, jo daje tem tudi vsemu tistem kulturnemu delu, ki ga opravljajo med nami imigranti iz tujih dežel, ki pa so tu našli svojo novo domovino in novo področje svojega ustvarjalnega dela. Zato

obveščanje je najbolj razširjena oblika, čeprav ženske skačejo tudi v vodo ali pod vlak. Z razmahom tehnik pa si samomorilci izmisljujejo tudi modernejše načine, na primer zadušitev z izpušnim plinom v garaži ali celo z divjo vožnjo z avtom. (Med prometnimi nesrečami je veliko nepojasnjene).

Samomorilci so zelo nagnjeni k alkoholizmu.

Največ samomorov je v sobotah, greš v službo, prideš domov in spet ista stvar.“

Družinski in zakonski spori ter telesna bolezni in invalidnost najpogosteje pripeljejo do samomorov. Skoraj polovica samomorilnih ljudi je imela kakšne duševne motnje, četrtna je bila obremenjena s telesnimi boleznicami ali z okvarami. Med samomorilci je precej alkoholikov, ki so že v svojem ožjem okolju imeli opravka z alkoholom, badiši pri starših ali sorocnjih. Intenzivnejši kot je vpliv alkoholizma nanje, slabši odnos do svoje družine kažejo taki primeri in več konfliktov porajajo.

Samomorilci so zelo nagnjeni k alkoholizmu.

„Saj res, zakaj sploh živimo. Zujtraj vstaneš, greš v službo, prideš domov in spet ista stvar.“

Družinski in zakonski spori ter telesna bolezni in invalidnost najpogosteje pripeljejo do samomorov. Skoraj polovica samomorilnih ljudi je imela kakšne duševne motnje, četrtna je bila obremenjena s telesnimi boleznicami ali z okvarami. Med samomorilci je precej alkoholikov, ki so že v svojem ožjem okolju imeli opravka z alkoholom, badiši pri starših ali sorocnjih. Intenzivnejši kot je vpliv alkoholizma nanje, slabši odnos do svoje družine kažejo taki primeri in več konfliktov porajajo.

Jaz sem si vzel življenje, ker nisem mogel narediti izpitne naloge. Obše so me strašne misli, in tako so me to misli privede do uničenja...“

Avtorja študije „Samomori na Slovenskem“ sta anketirala vzorec 100 samomorilcev neposredno v njihovem socialnem okolju.

Ko je dejanje storjeno in človeka ni več, ugotavlja okolica, kaj bi utegnil biti „vzrok“. Če razumemo samomore kot sklep dolgotrajnega procesa, potem aktualnim konfliktom, v katere je bil človek pred dejanjem zapleten, lahko prisodimo bolj ali

NOVA AFERA V ZDA

AMERIKA IN ALLENDEJEV PADEC

Medtem, ko je bila zadeva Watergate za zunanjji svet zanimiv notranje-politični preprič in pregon krvic v ZDA, ki ni imel posebnega zunanjopolitičnega vpliva, pa je ves svobodni svet bil neprijetno presenečen nad objavo v New York Timesu in Washington Postu izjav sedanjega šefa ameriške obveščevalne organizacije CIA (Central Intelligence Agency) Williama E. Colbyja, ki da jih je dal ameriškemu kongresu v zvezi s padcem marksistične Allendejeve vlade v Čilu pred letom dni.

Oba vplivna severnoameriška dnevnika sta poročilo objavila istočasno nino nedeljo ter poročata o tajni seji kongresa ter o tajnem pismu demokratskega kongresnika Harringtona, ki ga je poslal predsedniku Zunanjopolitičnega odbora Morganu. Iz pisma je razvidno, da je šef CIA-e Colby letos 22. aprila na tajni seji kongresa izjavil, da je CIA nastopal direktno pri zrušitvi Allendejevega režima v Čilu, ker da je vse odobil tajni 40-članski vladni odbor, v katerem sedi tudi Kissinger.

Omenjeni odbor da je izročil Colbyju 11 milijonov dolarjev v Čilu, ki so bili razdeljeni med čilske opozicionarne stranke in posameznikom za rušenje Allendejevega režima. Colby da je tudi izjavil, da je bil čile za delovanje CIA „poskusni kunc za ugotavljanje prevratniške tehnike, ki jo CIA namerava uporabljati tudi v drugih državah, kjer bo treba rušiti obstoječe, Ameriški neprnjatejske režime.“

Opozovalci ugotavljajo, da je ameriško časopisje sedaj začelo podirati tudi Kissingerja, ker da je zapisal neki ameriški dnevnik, „čarowniku Kissingeru zmanjkalo belih zajcev.“ Med temi časopisi sta tudi New York Times in Washington Post, ki sta bila

oba tudi silovita Nixonova nasprotnika. Opozovalci ugotavljajo, kako močno je miniran ameriški tisk in zlasti New York Times od najmanj koristnih budal če ne od samih komunistov, ko s tako naslado objavlja zadeve, ki rušijo avtoritet oblasti v ZDA. Ugotavljajo pa tudi neizmerno naivnost nekaterih vodij važnih severnoameriških zunanjopolitičnih ustanov, med njimi na eni strani kongresa samega, na drugi pa npr. CIA-e, ko s tako lahko podirajo redke uspehe svobodnega sveta proti mednarodnemu komunizmu, kakor je bila npr. zrušitev Allendejevega marksističnega režima v Čilu.

Komentatorji tudi premisljujejo: če je za zrušenje nezaželenega režima potrebna tako majhna vsota, kakor je 11 milijonov dolarjev, potem bi v Washingtonu napravili veliko uslugo sebi in vsem ostalem svetu, če bi poslali CIA-o na delo tudi v sovjetske sateleite in v ZSSR ter na Kitajsko, saj bi v istem razmerju morali iz proračuna oddeliti: za zrušenje komunističnih režimov v sedmih sovjetskih evropskih satelitih 77 milijonov dolarjev, za zrušenje režimov v ZSSR in na Kitajskem pa recimo desetkrat več, se pravi po 110 milijonov za vsak režim.

Ob takih slučajih tako Zahodna Evropa kakor ostali svobodni svet postaja vedno bolj nezaupen do tesnega zavezništva z ZDA ter se postavljata na svoje noge ne samo v gospodarskem in finančnem temveč tudi v zunanjem političnem oziru. Severnoameriško pomanjanje smisla za tajnost, ko gre za varnost svobodnega sveta pred komunizmom, je odlično orožje moskovskih in pekinških strategov v njihovem boju za zavojšenje sveta. Kaže, kakor da v ZDA še vedno ne douvejo bistva komunističnega zla.

Prva tiskovna konferenca v Čilu

NAD 100 ČASNIKARJEV

Čilski predsednik gral. Augusto Pinochet, ki je z vojsko in čilskim pravbivalstvom pred dobrim letom dni, 11. septembra 1973, osvobodil Čile marksističnega Allendejevega režima, je imel minuli teden svojo prvo mednarodno tiskovno konferenco, ki se je udeležil nad 100 dopisnikov tiskovnih agencij in časopisa latinske Amerike, Evrope in ZDA.

Gral. Pinochet je objavil, da vojaška vlada ni „prehodna vlada“, temveč je na oblasti v Čilu, da „izpelje načrt, ki si ga je zastavila. Za izpeljavo svojega načrta bomo lahko ostali na oblasti tudi še 20 ali 25 let, če bo treba,“ je izjavil Pinochet. Izjavil je tudi, da čilska vojska namerava „po svobodnih volitvah izročiti oblast izvoljeni večini.“

Obsedno stanje, ki je bilo proglašeno ob zrušitvi Allendejevega marksističnega režima v Čilu, je samomor zlasti v kraju, kjer ima religija še vedno močno vlogo, sramotno dejanje. Cerkev je učila, da se samomorila ne sme pokopati v blagoslovljeno zemljo!

Največ v deželah bivše Avstro-Ogrske.

„Oprostite mi vsi, ker sem se odločil za ta korak. Zame je bolje tako.“ Nihče si ne zna razložiti, zakaj je najvišja stopnja samomorilnosti na svetu v vseh deželah bivše Avstro-Ogrske: Avstrija, Češka, Madžarska, Slovenija in Vojvodina (ta je v Jugoslaviji po stopnji samomorilnost takoj za Slovenijo). Regije v Sloveniji z višjimi koeficienti samomorilnosti so vzhodna Štajerska, severna Štajerska, Primorska, severovzhodna Slovenija. Več samomorilnosti je v urbaniziranih središčih in v krajih z intenzivnejšo migracijo pa tudi v ruralnih območjih.

„Ker ste mi uničili vse živce, grem v smrt.“

Smo Slovenci res tako neusmiljeni vse zaprti, tako polni kompleksov, tako obremenjeni z majhnostjo, da živimo drug mimo drugega, zaprti v svoje pličevinaste škatle, med lastne ščitne stene, priklenjeni morda pred televizorje? Mar res ne znamo več drug drugega pomagati, sem in tja iztegniti roke, izreči kakšno toplo besedo, pogledati za zastore osamelosti, uteči skušnja-

tičnega režima, v Čilu še vedno traja ter ga bo vojska preklicala „lahko vsak trenutek ali pa čez nekaj mesecov,“ je izjavil Pinochet.

Pred dvema tednoma so predstavniki raznih verstev v Čilu, med njimi katoliška Cerkev, poslali vojaški vladi pismo, v katerem jo prosijo, naj ukine obsedno stanje in izpusti na svobojo priporovike. Gral. Pinochet je na tiskovni konferenci izjavil, da „ne more ugodiati prošnjam cerkvenih predstavnikov,“ da pa vlada „študira posamezne slučajje“ strogo po obstoječih zakonih.

Latinsko-ameriške države, ki mejijo na Čile, z zadovoljstvom opazujejo protikomunistično politiko čilske vojaške vlade, ker jim omogoča uspešne preganjati in zatirati prevratniške poskuse vseh vrst marksističnih zarotnikov proti svobodnemu razvoju latinske Amerike.

SAMOMORI NA SLOVENSKEM

(Nad. s 1. str.)

naslanjam na izpričevanje teh ljudi. Razen tega je samomor zlasti v kraju, kjer ima religija še vedno močno vlogo, sramotno dejanje. Cerkev je učila, da se samomorila ne sme pokopati v blagoslovljeno zemljo!

Največ v deželah bivše Avstro-Ogrske.

„Oprostite mi vsi, ker sem se odločil za ta korak. Zame je bolje tako.“

Nihče si ne zna razložiti, zakaj je najvišja stopnja samomorilnosti na svetu v vseh deželah bivše Avstro-Ogrske: Avstrija, Češka, Madžarska, Slovenija in Vojvodina (ta je v Jugoslaviji po stopnji samomorilnost takoj za Slovenijo). Regije v Sloveniji z višjimi koeficienti samomorilnosti so vzhodna Štajerska, severna Štajerska, Primorska, severovzhodna Slovenija. Več samomorilnosti je v urbaniziranih središčih in v krajih z intenzivnejšo migracijo pa tudi v ruralnih območjih.

„Ker ste mi uničili vse živce, grem v smrt.“

Smo Slovenci res tako neusmiljeni vse zaprti, tako polni kompleksov, tako obremenjeni z majhnostjo, da živimo drug mimo drugega, zaprti v svoje pličevinaste škatle, med lastne ščitne stene, priklenjeni morda pred televizorje? Mar res ne znamo več drug drugega pomagati, sem in tja iztegniti roke, izreči kakšno toplo besedo, pogledati za zastore osamelosti, uteči skušnja-

vam, ki jih nastavljata obup in duševna beda? Pa saj vendarle nismo tako majhni! Saj lazimo po eni nejlepši dežela na svetu. Nikarte segati po Cankarju, da bi to ugotovili! Dovolj je, da človek na široko odpre oči, da globoko vrsko vase zrak, vodo, zemljo svoje, tisto, za katero je življenje zastavljal. Kar priznajte, med bajonetni in puškami ni nikomur na misel prišlo, da bi si življenje sam vzel in storil onim uslužu.

Preženimo nasilno smrt! Ne delajmo ji veselja. Saj pri nas ni prostora zanjo. Majhna je dežela in potrebuje veselih ljudi.

Morda bi kazalo posnemati nekatere narode, ki so visoko stopnjo samomorilnosti zmanjšali s številnimi institucijami, kamor se lahko človek v obupu zateče ali pa celo kar telefon zavrti. Spopasti se moramo s tem bičem. Suicidologija — hladna tujka. Naj bo še tako hladna, da so le med nami tudi strokovnjaki, ki so se začeli resno ukvarjati s tem problemom in misliti na terapijo labilnih, k samomorilnim mislim nagnjenih oseb.

Naj je Prešeren napisal še tako hvalnico smrti... „tja, kjer moč prganjavcev ne seže, kamor njih krivice ne bo za nami, tja, kjer znebi se človek vsake teže, tja v posteljo, postlano v črni jami...“

...ne bomo legli tja. Saj imamo poleg nadlog tudi vendar deželo, pred drugimi blagoslovljeno.

Mednarodni teden

POLOŽAJ NA CIPRU se je trenutno pomiril, zlasti ko sta se vodji grške večine in turške manjšine, Clerides in Denkaš dogovorila o izmenjavi vojnih ujetnikov in deloma civilnega prebivalstva, ki tabori po begunkih taboriščih v obeh conah otoka. Bivši predsednik otoka škof Makarios pa je v Atenah izjavil, da se bo vrnil na otok in znova prevzel vlado, „ko bo za to prisel pravi trenutek.“

AMERIŠKI PREDSEDNIK GEORGE RALD FORD je amnestiral Nixon-a glede Watergatske zadeve, kar je v nekaterih ameriških krogih povzročilo velikogorčenja. Nezadovoljen je bil tudi Fordov tiskovni šef ter Horst, ki je iz protesta odstopil. Ford je ob Nixonovi amnestiji izjavil, da hoče s tem „dokončno zapeti in zapečatiti to knjigo v blaginju ameriškega naroda in Nixon-a samega.“

FINANČNI MINISTRI Zahodne Nemčije, Japonske, ZDA, Italije, Francije in Anglije so se sporazumeli o koordiniranju svojih gospodarskih politik, da bi zaustavili inflacijo ne da bi škodovali razmahu mednarodne trgovine.

ZDA IN VZHODNA NEMČIJA sta vzpostavili redne diplomatske odnose. ZDA po Vzhodne Nemčije zahtevajo vojno odškodnino, pa se komunistični Vzhodni Nemci izgovarjajo, da so ni sami bili „žrtve nacizma in ne morejo prevzeti odgovornosti za druge, ki so trpeli.“

INDIJSKI IMPERIALIZEM je spet prišel do izraza, ko je indijska vlada neavtonomno z dekreтом vključila v Indijo himalajsko kneževino Sikkim, ki se ne more braniti pred indijsko premočjo. V sosednjem Nepalu v Katmanduju so bile hude študentovske demonstracije proti Indiji.

IZ MAOCETUNGOVE RДЕCE KNJIŽICE so sedaj izbrisali vse „modrosti“, ki se kakor koli nanašajo na kitajskega zgodovinskega filozofa Konfucija, ker je Maoctung „ugotovil, da ovirajo revolucionarni razvoj.“ Maocetung je v svoji rdeči knjizi sam citiral Konfucija, toda natis te citatov pripisuje sedaj že likvidiranemu Lju Šaočiju, ki da jih je Maocetung vrnili, „čeprav jih Maocetung ni hotel.“ Maocetung je namreč za kitajske partizne „nezmotljiv.“

KOROSKA

Škofov poziv

Prvo nedeljo v avgustu je krški škofov Kostner naslovil na koroske katoličane posebno pismo, ki je bilo prebrano v vseh cerkvah. Najprej govori o težavah pri bogoslužju v jezikovno mešanih farah in nadaljuje:

„Vrsto obdolžitev proti duhovnikom na dvojezičnem ozemlju smo ugotovili, da so bile neresnične ali pa pretirane. Prav mi kristiani imamo dolžnost, biti s sodbami v tem občutljivem vprašanju zelo previdni. V ta namen imamo koordinacijske odbore v posameznih dekanijah, za celotno škoftijo pa v Celovcu, da razsojajo v spornih primerih glede uporabe jezika pri oznanjevanju verskega nauka. Ti odbori naj na kraju samem posredujejo v razgovorih in skupaj pripraviti rešitev, oziroma jo tudi doseči, kar je seveda še bolj zaželeno.“

Iz svoje dolgoletne izkušnje sem že kot tajnik pri škoftu dr. Heffterju in dr. Rohracherju ter kot krški škofov skozi južnokoroškega področja pri številnih 28 let mogel dobro spoznati težave južnokoroškega področja pri številnih obiskih župnij in v osebnih pogovorih; poznam želje vernikov obeh jezikov, bil sem pa tudi delež obdolžitve z obeh strani doma in v inozemstvu. Vse to pa me nikakor ne bo odvrnilo od tega, da se ne bi tudi v bodoči v ljubljini do vseh škoftjanov neutrudno in v vso močjo zavzemal za njihovo mirljubno in bratovsko medsebojno življenje.

Zato prosim vse, da sodelujete z menoj in z mojimi sodelavci v škoftiji pri izpolnjevanju te od Boga nam naložene dolžnosti. Duh Kristusov mora zmagoval, in ne duh prepira, nemira in brezobjektivno v zahtevah od katerikoli strani.

Saj poznate blagovante Gospodovo iz pridige na gori (Mt 5, 9): „Blagovate miroljubnim, zakaj ti bodo otroci božji.“ Prav v tem letu naj bi izpolnili voljo našega božjega Odrešenika, ko v vsej Cerkvi obhajamo „sveto leto sprave“. Bog blagoslov naše skupno prizadevanje!“

„Zberi svoje srce in izgnal boš iz sebe žalost!“

Staro meniško pravilo

IZ življenja in dogajanja v Argentini

Zelo hud pretes je doživel politični razvoj, ko je pretekli teden publikacija La Causa Peronista, glasilo peronistične podtalne gibanje „Montoneros“ prinesla podrobni opis, kako so pred petimi leti člani te skupine ugrabili in ubili bivšega predsednika Argentine generala Aramburuja. Opis zahaja v take podrobnosti in o tej usmrtni piše tako neprizadet, ali bolje ponosačoči se, da je vzbudilo splošen val ogorčenja. Nezadovoljen je bil tudi tudi tudi v isto vrsto z raznimi trockističnimi organizacijami, ki skušajo izpeljati nasilno revolucijo, eni za „nacionalni socializem“, drugi (trockisti) pa za „socializem“ brez pridevka.

Seveda so varnostni organi na takih korak bili že dolgo časa pripravljeni. Opozovalci so večkrat omenjali, kako levo peronistično krilo (in zlasti njena gverila) zgubila zaslombo na raznem področjih. Ni bilo napredovanja in prisiljeni so bili storiti neke vrste prelom. Kmalu po tem prelomu, v ponedeljek, 9., je policija zasledila zalogo oružja, prav tako pa tudi odkrila precej veliko podtalno tiskarno, kjer so tiskali vse vrste prevratnega časopisa. Prav tako je ofenziva proti gverili napredovala tudi v notranjosti države.

Na univerzitetem polju pa je tudi prišel čas odločitev in preloma. Nekoliko je krizo pospešil tudi teroristični napad na stanovanje začasnega rektorja Buenosaireske univerze dr. Laguzzija. Bomba je ubila njegovega štiri meseca starega sinčka, obenem pa povzročila v enem nadstropni stavbi hudo razdejanje. Za zločinski napad so univerzitetni krog obsojili desničarske elemente ter indirektno samo policijo. — A po prelomu med vlado in Montoneros, je odstopil dekan pravne fakultete, ker se ni strinjal s pozicijo univerzitetne peronistične mladine (katera ga je do tedaj polpirala), ki se je izrekla za podporo gverilcem. Ta ostavka je bila za levicarske elemente hudo udarec. V torek, 10., pa je govoril minister za vzgojo dr. Ivanissich v zagotovil, da bo vlada, ki je treba, ki jih je vlada podvzela, je na časni-uporabila tudi silo, da vzpostavi red na karski konferenci Mario Firmenich razburkani univerzi.

Jugoslavija in Romunija

12 SESTANKOV MED TITOM IN CEAUCESCOM

Ob zadnjem Titovem obisku v Romuniji, 8. julija t. l. so opozovalci pripravili kratek pregled obiskov, ki sta si jih jugoslovanski in romunski komunistični diktator izmenjala, odkar je ta zadnji, Ceausescu, prevzel aprila 1. 1965 oblast v Romuniji.

V devetih letih sta se oba diktatorja s

POPRAVEK

Pri 8. nagradni križanki berite pri 39 vodoravno Jadranski otok (namesto italijanski otok).

Rešitev šeste nagradne križanke

Vodoravno: 1) Kovčeg, 6) Galeja, 11) Orel, 12) Asa, 14) Ahat, 15) Naš, 16) Tlela, 18) Oko, 19) Cl, 20) Uredijo, 22) On, 23) Ljubljana, 25) Priam, 27) Tukaj, 29) Tekmec, 31) Bičajo, 32) Vaz, 33) Iti, 35) And, 36) Miš, 37) Strta, 39) TST, 41) AC, 42) Norenje, 44) Ia, 45) Tabele, 46) Aspekt.

Navpično: 1) Koncept, 2) Oral, 3) Veš, 4) Cl, 5) Galeb, 6) Galij, 7) La, 8) Eho, 9) Jako, 10) Antonijo, 13) Uriči.

KREDITNA ZADRUGA "SLOGA" z. z. o. z.

Bartolomé Mitre 97

T. E. 658-6574

Ramos Mejía

V naši POSREDOVALNICI DELA so na razpolago službe za: 2 mizarja, 2 mizarska pomočnika, 2 uradnika za skladisče, 1 zidarja, 1 pleskarja, 1 nočnega čuvaja. Podrobnejše informacije v naši pisarni ob uradnih urah, ob torkih, četrtkih in sobotah od 16. do 20. ure.

SVOJI K SVOJIM!

V SLOGI JE MOČ!

Nedelja, 29. septembra ob 11

ŽEGNANJE

v Slomškovem domu, Ramos Mejía

SDO

SLOVENSKA VAS

SFZ

Vas vabita na

24. MLADINSKI DAN

s prihodom zelenega Jurija

NEDELJA, 22. SEPTEMBRA 1974

Program:

- 9.30 Mladinska sv. maša
- 10.30 Odbojka SDO
- 12.30 Kosilo
- 13.30 Nadaljevanje tekem
- 14.00 Nogometna tekma SFZ Slovenska vas proti moštvu ostalih domov
- 16.30 Nastopi, telovadba, pesmi in narodni plesi ter šaljive točke
- 18.00 Prosta zabava ob domači godbi in razdelitev pokalov

Vsi prav prisrčno vabljeni. Ne bo vam žal!

sodeluje orkester DUC IN ALTUM

VSE, KAR BOSTE POTREBOVALI PRI TABORENJU

IN DRUGE ŠPORTNE POTREBŠCINE, BO SKORAJ

V PRODAJI.

YUGO CAMPING

RUTA 205 FTE. ESTACION
TEL. 295-1197

AVDA. 25 de MAYO 136

ALMAFUERTE 3230
a 1 cuadra MunicipalidadAVDA. PAVON/H. YRIGOYEN 8854/62
TEL. 243-2291/3058 (Entre Boedo y Sáenz)

EZEIZA

C. SPEGAZZINI

SAN JUSTO

LOMAS DE
ZAMORA

Opozorjamo, da imamo v Lomas de Zamora, v našem novem velikem lokalnu, vedno na razpolago najfinješo pohištvo

16) Bober, 17) Šaren, 20) Kelih, 21) Ralen, 23) Datum, 24) Misel, 26) Nasede, 28) Temelj, 30) Agava, 31) Ukana, 34) Rti, 36) Vol, 37) Kot, 38) Rak, 40) Vre, 42) No, 43) Ra.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Upravni svet Zedinjene Slovenije bo imel sejo 27. septembra ob 20. uri v Slovenski hiši.

Film o Slovenskem dnevu — v katemer so prikazani tudi vsi slovenski

OBVESTILA

PETEK, 13. septembra 1974:

V Slovenski cerkvi Marije Pomagaj ob 19 sv. maša za pok. dr. Bogdana Halajčuka, po namenu slovenskega oddelka ukrajinske univerze.

SOBOTA, 14. septembra:

Slovenska šola praznuje srebrni jubilej. Začetek ob 18.30. Lepo vabljeni vsi bivši in sedanji učenci in učitelji, starši in prijatelji.

NEDELJA, 15. septembra 1974:

V Slovenski hiši ob 9.30 srebrni jubilej „Oznanila“.

Na Pristavi v Moronu mladinski dan. Pričetek s tekmami ob 8.30.

V Slovenskem domu v Carapachayu ob 11.30 maša za pok. M. Trtnika. Po maši skupno kosilo.

V Slovenski vasi bo ob 10.30 (po drugi slovenski maši) v Hladnikovem domu predavanje o zadružništvu in poslovanju SLOGE.

V San Martinu mladinska sv. maša. Po maši sestanek članic SDO.

SREDA, 18. septembra 1974:

Liga Žena-Mati v San Martinu bo imela ob 18.30 sestanek z volitvami odbora. Vabljeni vse članice.

SOBOTA, 21. septembra 1974:

Spomladanska mladinska prireditev v Slovenskem domu v San Martinu ob 20 NEDELJA, 22. septembra 1974:

Mladinski dan v Slovenski vasi v Lanusu.

SOBOTA, 28. septembra 1974:

V Slovenski hiši ob 4 popoldne Slomškova proslava. Najprej sv. maša nato pa igra Tinček med živalicami.

NEDELJA, 29. septembra 1974:

V Slovenskem domu proslava blagoslovitve obletnice s celodnevno prireditvijo.

NEDELJA, 6. oktobra 1974:

Velika sanmartinska tombola.

SDO in SFZ San Martin

POMLADANSKI
MLADINSKI VEČER

v soboto, 21. septembra ob 20

Sodeluje Disc Jockey Woodstock

domovi in Slovenska hiša je prvi zdanski zvočni film v Argentini. Videli ga boste lahko konec septembra v Slovenški hiši.

Društvo je izdalo z mecenško podporo SLOGE brošuro „Zadružništvo temelj gospodarske samostojnosti“ priredil jo je g. Rudolf Smersu. Na razpolago vam bo v pisarni ZS in v Slogi.

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare
Director: Tone Mizerit

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
T. E. 69-9503

Argentina
Uredniški odbor:
Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

Argentin
Central (E)
Franqueo Pagado
Concesión N° 5775

Tarifa Reducida
Concesión N° 382-

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual N° 2.233.341

DR. JUAN JESUS
BLASNÍK

specialist za ortopedijo
in travmatologijo

C. José E. Uriburu 285, Cap. Fed

Zahtevajte določitev ure na

telefonu 49-5855.

Privatni telefon: 628-4188

Ordinira v torek in četrtek

od 17 do 20

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL
CASCANTE

Escritorio Público

Cangallo 1642 Buenos Aires

Pta. baja, ofic. z

Slomškova šola

bo praznovala v soboto, 14. septembra, ob 18.30

SVOJ SREBRNI JUBILEJ

Prisrčno vabljeni vsi bivši in sedanji učenci in učitelji, starši in prijatelji.

SDO

MORON

15. septembra 1974 na Pristavi

MLADINSKI DAN

Pričetek ob 8.30: odbojka (dekleta)
rakomet (fantje)

- 11.—: dviganje zastav
- 11.30: sv. maša
- 12.30: kosilo
- 16.—: kulturni program
- 18.—: prosta zabava

Vsi lepo vabljeni!

Sodeluje: Woodstock (disc. Jockey)

Šolski odsek Zedinjene Slovenije vabi

v soboto, 28. septembra, ob 4 popoldne v Slovenski hiši

na

SLOMŠKOVO PROSLAVO

Najprej bo sv. maša za vse žive in pokojne učitelje, nato pa igra, ki jo pripravlja šola F. I. Barage iz Slovenske vasi:

Tinček med živalicami

Nastopajo: Tinček, dedek, čarovnik, duh, čmrilj, pikapoljanica, pajek, čebela, kobilica, muhec, kresničke in vila.

Ob priliki tombole v korist zavetnika dr. Gregorija Rožmana sta bili pred zbranimi rojaki in večlansko komisijo izbrani dve rešitvi nagradnih križank:

Šesta nagradna križanka: TONE JAVORŠEK iz Ramos Mejia ...

Sedma nagradna križanka: JANEZ LUŽOVEC iz Lanusa

Vsak od njiju bo dobil SLOGIno knjižico

z vpisano vlogo \$ 100.—, kajti

V SLOGI JE MOČ!

Prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je odšel po večno plačilo naš dragi mož, oče, starci oče, gospod

Matevž Vidmar

Pokopali smo ga na pokopališče Flores 4. septembra. Najlepše se zahvaljujemo vsem, ki ste nas tolazili ob izgubi našega očeta. Posebej se zahvalimo msgr. Antonu Oreharju za pogrebo mašo in vodstvo pogreba.

Pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

Zahajčič: žena Tbnčka roj. Ajdovec

otroci Milan

Tončka por. Zajac

Bernarda por. D'Ambrosio

z družinami.

Buenos Aires, septembra 1974.